Inbreng 1e termijn begrotingsbehandeling 2027

Anselm Krol – ChristenUnie - SGP

Geachte voorzitter, raadsleden, Collegeleden,

De kop is er nu echt af! Ons nieuwe College heeft in de afgelopen weken haar collegeprogramma gelanceerd en nu ligt er de begroting 2027. Ik wil starten met een beschouwing op hoofdlijnen, alvorens nog enkele – voor mijn fractie – belangrijke thema's uit te lichten.

Voorzitter, bij een begrotingsbehandeling gaat de meeste aandacht uit naar de financiële rafelrandjes van de gemeentebegroting. Met debat over moties, met kanttekeningen bij intensiveringen, met discussie over dekken van tekorten.

En het is maar goed ook, dat een groot deel van de begroting vastligt in eerder geautoriseerde programma's en in wettelijke taken. Hiermee borgen we een stuk continuïteit in de gemeentelijke organisatie en de wijze waarop zij onze stad en haar inwoners dient. Van College op College wordt dan ook vooral veel continuïteit overgedragen! Maar elk nieuw College kan ook weer op een eigen manier impact maken. Door accenten die worden gezet, door grote besluiten met soms een

impact van tientallen jaren, door kleine besluiten met een grote impact op individuele inwoners.

Complimenten aan het College, voor een combinatie van voortzetting van beleid, waaronder de ambitie om het veel besproken Cultuurhuis te realiseren. Maar ook nieuwe accenten: Ik hoop dat de wijkgerichte aanpak en wijkwethouders aanslaan: wat hebben we het nodig om op alle fronten te pogen het gat tussen bestuur en inwoners te dichten! Ik hoop oprecht dat u in uw volle agenda's er echt in gaat slagen om veel in de aan u toegewezen wijk(en) te zijn en de geluiden uit de straten op te pikken.

Ook complimenten voor een sluitende begroting 2027 en een – vergeleken met veel andere gemeenten – gunstig meerjarenbeeld. Toch is en blijft het strak aan de wind varen! Dat blijkt ook uit de stresstest die steeds meer oranje en rood uitslaat. We zien ernaar uit dat de kassa gaat rinkelen wanneer de komende jaren kavels worden verkocht op Groote Haar…

Toch wil ik u ook deelgenoot maken van enkele punten waar wij kritisch op zijn:

(Allereerst de titel van het Collegeprogramma 'Bouwen aan Gorinchem'. Slecht getimed… Ik hoor vooral dat onze stadsgenoten toe zijn aan 'Rust in Gorinchem'… Maar nu serieus:)

De uitdaging van nog openstaande complexe taakstellingen (subsidies en SGS) is als erfenis aan u overgedragen. En het is toch jammer dat u nog geen mogelijkheden ziet om hier iets van in 2027 te realiseren. Ook de afwaardering van de verkoop van het pand aan de Struisvogelstraat is wel heel royaal. Wat nou wanneer we geen greep kunnen doen uit de reserve Sociaal Domein… Het voelt toch een beetje alsof ik thuis in de badkamer sta: 3 bijna lege tubes tandpasta liggen op de wastafel en toch pakt een van mijn geliefde kinderen weer een nieuwe tube. Ja, dat laatste restje eruit persen is best lastig. Maar in de praktijk blijkt dat je er nog best een paar keer mee kunt poetsen. U raadt het al: ik ben thuis alleen maar restantjes uit tubes aan het knijpen… U lijkt die restjes toch ook wat te laten zitten en een nieuwe tube open te trekken van meer dan 8 mln..

Vraag: Waarom is de taakstelling SGS volledig uitgeboekt voor 2027? Ik begreep dat een externe partij mee gaat kijken naar de bedrijfsvoering SGS. Wanneer wordt dat adviestraject afgerond? Is het College echt bereid om in de opvolging goed te kijken naar zowel tarifering als governance en hier keuzes in te maken?

Ik dien een amendement in om de afgeboekte verkoopwaarde Struisvogelstraat te halveren. 10 jaar gratis huisvesting voor de brandweerstichtingen! Dat is echt in strijd met alle redelijkheid

en tegen de letter en geest van ons accomodatiebeleid. Het komt op mij over als de hoofdprijs in de staatsloterij voor Stichtingen en verenigingen…(of als uitkomst van een heel goede lobby… Maar bestuurlijk onverantwoord) En dat terwijl we begrip hebben voor de keuze om een uitzonderingsgrond te hanteren wat betreft de verkoop met voorwaarden. Het is een gouden kans om pand en stichtingen bij elkaar te houden.

Mijn 2e kritische noot: In de inleiding van de begroting staat dat er stappen worden gezet op het gebied van bestaanszekerheid. Ik heb er zelf naar gezocht, maar kon geen concrete maatregelen vinden. Ik vraag het College nadrukkelijk om aan te geven welke maatregelen er in 2027 en verder op stapel staan, die een bijdrage gaan leveren aan het ietsje gemakkelijker maken van het alledaagse leven voor mensen met een smalle beurs. Zeker in deze tijden met wederom torenhoge energiekosten.

Dit is ook de reden dat wij van harte samen met PRO een motie indienen om als gemeente maximaal in te zetten op gebruik van het landelijk noodfonds energie door zoveel mogelijk inwoners die daarvoor in aanmerking komen.

Aanvullende vraag aan het College op dit thema: staat dit College open voor initiatieven vanuit de raad op het thema bestaanszekerheid? Kunnen we samen optrekken om bv ruimte

creëren in regelingen of in de aanpak van schuldenproblematiek?

Tot slot mijn laatste kritische noot: de 2e begrotingswijziging bevat maatregelen vanuit het Collegeprogramma. Het valt op dat dit vooral uitbreiding van ambtelijke formatie betreft. Ik snap best dat je handjes nodig hebt om plannen te realiseren. Maar hoe gaat het College borgen dat dit echt iets oplevert voor onze stad? En mag de raad ervan uitgaan dat alleen mensen in dienstverband worden aangenomen en er bij deze uitbreiding geen sprake van inhuur gaat zijn?

Overigens zijn wij tevreden dat de formatie voor een stadsecoloog een jaar wordt verlengd, al begreep ik dat dhr. Fiaschi al bij onze gemeente is vertrokken. Ik ga er stiekem van uit dat mevr. Hamann of mevr. Rijsdijk komend jaar wel een initiatief gaat nemen om de stadsecoloog vast in de formatie te nemen, wellicht bij PPN? Bij deze vast onze support.

Wij zijn blij met de voor 3 jaar beschikbare middelen in het programma stadsnatuur. Hiervan zijn wij een groot voorstander, zoals bleek uit onze opstelling in de gesprekken over radicaal vergroenen en klimaatadaptatie. Helaas lijken we geld uit dit programma ook nodig te hebben voor het bestrijden van ongewenste gasten, waaronder de Japanse duizendknoop. Een invasieve plant die een bedreiging vormt voor de fundamenten van onze vesting. Maar ook voor de uitstraling

van onze wallen (*Rimboe aan de Merwede*!) én voor de inheemse flora en fauna.

Daarom dien ik de motie ‘Plant van aanpak’ in, mede namens mevr. Hamann van Gorcum Actief. De motie roept op om zeer spoedig met een plan én met een aanpak te komen om de duizendknoop terug te dringen.

Tot slot, dit College kreeg een nare erfenis in de vorm van een motie over verruiming van zondagsopenstelling voor supermarkten. De fracties van SP, CDA en ChristenUnie-SGP stemden tegen (*ter geruststelling van de SP: ja, met verschillende overwegingen*). Zowel in coalitieprogramma als Collegeprogramma las ik hier niets over terug.

Gaat dit College de zondagochtendopenstelling van supermarkten mogelijk maken?

Als ja, dan is het wat ons betreft pijnlijk dat het juist de wethouder van CDA-huize is die met deze verdere afbraak van zondagsrust aan de bak moet…

Wellicht denkt u nu, daar gaan ze weer over die zondag. En roept het bij u vooral ongemak of irritatie op omdat onze insteek zou neigen naar beperken van individuele keuzevrijheid.

Voor ons gaat dit verder dan een religieuze afweging. In 2025 bracht de raad voor Volksgezondheid en Samenleving het

rapport ‘Op de rem’ – Voorbij de hypernerveuze samenleving’ uit. Dat kreeg best wat aandacht, maar niemand lijkt zich de vingers te willen branden aan de aanbevelingen. Deze gaan juist verder dan het vraagstuk van individuele keuzevrijheid, maar doet een oproep om te kijken naar hoe onze samenleving is ingericht en te zoeken naar een collectieve invulling van ONT-SPANNEN. Wij geloven dat een rustdag onderdeel is van de scheppingsorde, en of u het nu leuk vindt of niet, er is veel ondersteunend bewijs dat de mensheid gebaat is bij een dag van rust en ONT-SPANNING. En het helpt enorm wanneer we daar ook nog enigszins collectief vorm aan kunnen geven. Ik lees teveel artikelen over de impact van burn-outs, werkdruk, mental load.

Op dit thema nog de volgende vragen:

Waarom rijden wagens van Waardlanden, zowel vrachtwagens als bezemwagens op zondagen door Gorinchem? Is dit nu echt nodig? Is het College bereid met Waardlanden te verkennen of de verder zeer gewaardeerde medewerkers van Waardlanden dit werk kunnen uitstellen naar maandagochtend?

Voorzitter, rest mij om U en uw College Gods zegen te wensen in uw werk. Wijsheid in uw beslissingen en mildheid in de omgang met onze Raad.